

Morenia Oy
PL 81
90101 OULU

VALTAUSOIKEUTTA KOSKEVA PÄÄTÖS

Nimi Törmänmäki

Hakija Morenia Oy
OULU

Yhteystiedot:

PL 81
90101 OULU

Lisätietoja antaa:

Mika Hytönen puh. 040 722 4417

Hakemuksen peruste

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaista malminetsintää valtausalueella voidaan suorittaa valtausoikeuden nojalla.

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 4.11.2009 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella. Kaivoslaki (503/1965) on kumottu 1.7.2011 voimaan tulleella kaivoslailla (621/2011), jonka mukaan kumotun kaivoslain nojalla työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olleet asiat siirtyivät kaivosviranomaisena toimivaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Hakemuksesta on pyydetty lisäselvityksiä 9.3.2010.

Hakemusta on täydennetty seuraavasti:
- 8.4.2010 tila- ja maanomistajatiedot

Valtausalueet

Tämä päätös koskee seuraavia alueita:
Puolanka (620)

KaivNro 8853/1; valtausalueen nimi: Törmänmäki

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
620-405-17-39	Harju	Kotila	16,77
620-405-17-40	Autio	Kotila	21,91
620-405-19-20	Alanko	Kotila	34,47
620-405-19-21	Hetekorpi	Kotila	22,32
620-405-878-20	Yht. Alueet	Kotila	0,01
		Yhteensä ha	95,48

Valtauskohtaiset kiinteistöjen rajat ilmenevät päätöksen liitteenä olevasta kartta-aineistosta.

Alueesta tarkemmin

Karttatarkastelussa esille tulleet poikkeavuudet pinta-aloissa verrattuna hakemukseen on huomioitu päätöksessä.

Haetun alueen lounaisosassa on tervahautoja.

Esteettömyystodistus

Hakija ei ole toimittanut kaivoslain (503/1965) 8 §:n 3-kohdassa mainittua asianomaisen viranomaisen tai kahden paikalliset olosuhteet tuntevan luonnollisen henkilön antamaa todistusta siitä, että haetulla alueella ei ole kaivoslain 6.1 §:n kohdissa 3 – 9 mainittuja valtauksen esteitä. Tukes on kuitenkin jatkanut hakemuksen käsittelyä. Tukes on pyytänyt hakemuksesta lausunnon alueen kunnalta ja ELY-keskukselta. Tukes on myös pyytänyt maanomistajilta mielipiteitä hakemuksen johdosta. Lausuntojen ja mielipiteiden perusteella Tukesin on ollut mahdollista selvittää, kohdistuuko haetulle valtausalueelle kaivoslaissa (503/1965) tarkoitettuja valtauksen esteitä.

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Hakija otaksuu valtausalueella olevan seuraavia kaivoskivennäisiä: kaoliini, kvartsi.

Otaksuman perustelut on esitetty liitteessä 1.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Hakijan arvio tutkimusten määrästä ja laadusta on esitetty liitteessä 1.

Hakemuksesta tiedottaminen ja lausuntopyynnöt

Hakemuksesta on 18.5.2012 lähetetty ilmoitus maanomistajille asianosaisten kuulemista varten sekä lausuntopyynnöt alueen kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituille tahoille.

Lisäksi hakemus on ollut nähtävillä 18.6.2012 saakka alueen kunnanvirastossa sekä ministeriön tai Tukesin kirjaamossa. Lausunnot ja mielipiteet tuli toimittaa viimeistään 18.6.2012.

Hakemuksesta kuultiin tilojen Alanko ja Hetekopi omistajia uudestaan. Aiemman ilmoituksen liitteenä olleessa yhteenvedossa oli tilojen Alanko ja Hetekorpi pinta-alat sekoitettu keskenään. Ilmoitus tästä kuulemisesta lähetettiin 11.10.2012.

Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Hakija on kaivoslain (503/1965) 1.1 §:ssä tarkoitetulla tavalla valtauskelpoinen.

Tukes hyväksyy valtaushakemuksen seuraavin, liitteessä 3 esitetyin määräyksin sekä antaa hakijalle valtaajana tähän päätökseen sisältyvät seuraavat valtauskirjat:

1. Kaivosrekisterinumero 8853/1 Törmänmäki

Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille

Tukesin antamat määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille on esitetty liitteessä 3.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Tukesin vastaus hakemuksesta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin on esitetty liitteessä 3.

Malminetsinnän aloittaminen

Tutkimus valtausalueilla on hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n nojalla sallittu vasta, kun tämä päätös on saanut lainvoiman sekä ensimmäisen vuoden valtauskorvaus on maksettu maanomistajille.

Päätösmaksu

Päätöksestä perittävä maksu on 60 € ja tähän päätökseen sisältyvästä kustakin valtauskirjasta perittävä maksu on 400 €.

Maksu peritään hakemuksen jättöhetkellä voimassa olleen työ- ja elinkeinoministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Valtauspäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla. Päätöksen julkaiseminen sanomalehdessä on katsottu tarpeettomaksi, koska asianosaisten määrä on rajallinen ja he saavat tiedon kirjeitse.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla Oulun hallinto-oikeuteen.

Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 50 52127.

Maria Kivi
ylitarkastaja

Raisa Mohsen
lupakäsittelijä

LIITTEET

Liite 1: Otaksuman perustelut sekä tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Liite 2: Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Liite 3: Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille, vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Liite 4: Valitusosoitus

Liite 5: Lista asianosaisista

Liite 6: Kartta valtausalueista

Liite 7: Päätökseen sisältyvät valtauskirjat valtausalueittain toimitetaan ainoastaan hakijalle sekä osana julkista kuulutusta

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Alueella on suoritettu aikaisempia tutkimuksia, kuten tutkimusojien kaivamista ja materiaalin jatkotutkimusta. Kaoliinia on koerikastettu.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Ennen maastotutkimusten aloittamista kerätään kaikki käytössä oleva alueen geologinen sekä aikaisempi tutkimusaineisto.

Alueella tullaan paikantamaan kairaamalla ja kaivinkonemontutuksella raaka-aine-esiintymän laajuus sekä tarvittavilla kokeilla mineraalikoostumus ja keskimääräiset pitoisuudet. Maatutkaamalla selvitetään esiintymän pintamaiden paksuudet. Tutkimukset suoritetaan niin, että vaikutukset ja vahingot ovat mahdollisimman vähäisiä ja hetkellisiä. Vaikutukset ovat lähinnä koneiden melu ja päästöt. Tutkimuksilla ei vaikuteta alueen veden virtauksiin eikä purojen vesitaseeseen. Tutkimuskaivannot peitetään näytteenoton päätyttyä välittömästi, joten vaikutukset ovat ainoastaan hetkelliset.

Tutkimusten tarkoituksena on selvittää Törmänmäen alueen kvartsin ja kaoliinin koostumus, määrät, esiintymäalueen geologia sekä niiden käyttökelpoisuus Morenia Oy:n tuotteissa sekä teollisuuden raaka-aineina.

Morenia Oy:n aikomuksena on suorittaa alueella maatutkausta irtomaalajien selvittämiseksi. Arvioitu mittausten linjamäärä on yhteensä n. 6 km. Maatutkauksen jälkeen alueella suoritetaan kohdennettu näytteenotto kaivinkoneella. Kaivinkoneella suoritetaan näytteen ottoa n. 5 osa-alueella tehden koekuoppia tai lyhyitä tutkimusojia. Tutkimuskaivannoista otetaan materiaalia muutamia tonneja per kohde. Näiden jälkeen näytteet tutkitaan laboratoriossa, missä koostumus, rakenne ja petrografia selvitetään. Tutkimuskaivannot peitetään välittömästi näytteenoton jälkeen. Lisäksi alueella suoritetaan sähköisiä mittauksia, mm. painovoimamittauksia.

Mikäli tutkimukset antavat aihetta lisätutkimuksiin, suoritetaan koerikastusta sekä laboratoriomittakaavaisia koekäyttöjä.

Tutkimusten jälkeen tehdään päätös alueen hyödyntämisestä. Tutkimussuunnitelma tarkentuu esitietojen käsittelyn pohjalta.

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot

Puolangan kunta

Puolangan kunnalla ei ole lausuttavaa hakemuksesta.

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole Natura-kohteita, luonnonsuojelualueita tai luonnonsuojeluun varattuja alueita. Valtausalueella (kiinteistöllä 620-405-19-21) on tiedossa vuonna 2010 tehty liito-oravahavainto. Alueella on melko laajalti liito-oravan elinympäristöksi soveltuvia kuusi- ja kuusisekametsiä. Kainuun ELY-keskus pitää erittäin todennäköisenä, että alueella on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joiden hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Hakijan on selvitettävä nämä ja oltava yhteydessä Kainuun ELY-keskukseen ennen ryhtymistään tutkimuskaivantojen tai -ojien tekemiseen.

Alueella on myös reheviä monimuotoisuuden kannalta tärkeitä luontotyyppejä kuten lehtoja ja lehtokorpia, joiden yhteydessä saattaa esiintyä uhanalaisia ja rauhoitettuja kasvilajeja. Hakijan tulee varmistua, ettei tutkimuskaivantojen yhteydessä hävitetä esiintymiä.

Valtausalueen keskiosissa on lähde tai lähteitä, joiden luonnontilaa ei saa muuttaa.

Valtausalueen lounaiskulmaus sijaitsee Törmänmäenharjun II-luokan pohjavesialuerajauksen sisäpuolella. Valtausalueen lounaiskulmauksessa pohjavesialueen sisällä tulee välttää kaivutöitä, jotka voivat vaikuttaa pohjaveden laatuun ja määrään. Kainuun ELY-keskus suosittelee, että kyseisellä alueella tutkimukset suoritettaisiin lähinnä kairauksin ja geofysikaalisin menetelmin.

Valtausalueen lounaiskulmalla pohjavesialueen sisäpuolella alueella sijaitsee myös tervahautoja, jotka ovat muinaismuistolain (295/1963) mukaisia kiinteitä muinaisjäännöksiä, joiden suojelusta tulee pyytää lausuntoa Kainuun museolta.

Kainuun Museo

Puolangan Törmänmäki on merkitty Puolangan kulttuuriympäristöohjelmassa arvokkaaksi kylämaisemaksi. Kylämaisema-alueen kaakkoisreuna sijaitsee valtaushakemusalueella. Kylämaisema-alue sisältää kaksi Kainuun maakuntakaavaan (29.4.2009) merkittyä valtakunnallisesti arvokasta perinnemaisema-alueita, joista toinen, Alanteen metsälaidun sivuaa valtaushakemusalueen pohjoisreunaa.

Maakuntakaavan suunnittelumääräys: kohteiden suunnittelussa tulee turvata kohteen kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilyminen.

Museoviraston ylläpitämässä muinaisjäänösrekisterissä ei tunneta valtausalueelta yhtään kohdetta. Lähin kohde on noin 0,1 kilometrin päässä alueen eteläpuolella sijaitseva Silmäsuu. Siihen kuuluu kolme pyyntikuoppaa. Kohteen tunnus muinaisjäänösrekisterissä on 620010041.

Tämä ei kuitenkaan vastaa todellista tilannetta. Kuten lausuntopyynnössä mainitaan, peruskartalle on merkitty valtausalueen lounaiskulmaan kaksi tervahautaa. Paikkakuntalaisilta saadun tiedon mukaan valtausalueella sijaitsee vanhoja viljelyraunioita. Sekä riittävän vanhoja tervahautoja, että viljelyraunioita voi muinaisina työpaikkoina pitää muinaismuistolain 295/63 rauhoittamina suojelukohteina.

Päätöksen perustelut

Yleisperustelut

Kaivoslain (503/1965) 4.1 §:n mukaan sen, joka haluaa käyttää lain mukaista oikeutta esiintymään, on haettava joko valtauskirjaa alueeseen tai samanaikaisesti myös kaivospiirin määräämistä esiintymän hyväksi käyttämistä varten. Pykälän 2 momentin mukaan valtauskirjan saatuaan hakijalla (valtaajalla) on oikeus (valtausoikeus) valtauskirjalla osoitetulla alueella (valtausalueella) kaivoskivennäisiin kohdistuvaan tutkimustyöhön sen mukaan kuin 3 luvussa säädetään ja niiden hyväksi käyttämiseen 4 §:n 3 ja 4 momentin mukaan.

Kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 2-kohdan mukaan valtausta ei saa suorittaa aikaisemmalla valtausalueella tai kaivospiirissä ilman kaivosviranomaisen lupaa, jollei viittä vuotta ole kulunut valtauksen tai kaivosoikeuden raukeamisesta. Kaivosviranomainen voi kuitenkin harkintansa mukaan poiketa mainitusta viiden vuoden aikarajasta ja myöntää hakijalle valtausoikeuden.

Kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n mukaan valtaushakemuksessa on ilmoitettava muun muassa valtausalueen suuruus, sen maantieteellinen sijainti ja rajat sekä sillä olevat kiinteistöjen rajat hakemukseen liitettyyn karttaan niin tarkoin merkittynä, ettei epätietoisuutta niistä voi syntyä, hyväksyttävine selvityksineen siitä, ettei lain 6 §:ssä mainittuja valtauksen esteitä ole.

Kaivoslain (503/1965) 9 §:n mukaan voidaan hakijalle varata tilaisuus hakemuksen täydentämiseen ja tarpeellisen lisäselvityksen esittämiseen määrättyssä ajassa uhalla, että hakemus muuten voidaan puutteellisena ja selvittämättömänä hylätä. Hakija voi myös omasta aloitteestaan täydentää hakemustaan tai muuta asian käsittelyä varten toimittamaansa asiakirjaa sekä toimittaa käsittelyn kuluessa viranomaiselle asian ratkaisemisen kannalta tarpeellisia asiakirjoja. Hallintolain (434/2003) 22 § täydentää kaivoslain (503/1965) 9 §:ää.

Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan kaivosviranomaisen on annettava hakijalle valtauskirja hakemuksessa tarkoitettuun alueeseen tai siihen alueen osaan, johon ei ole valtauksen estettä, mikäli valtaushakemus täyttää kaivoslaissa (503/1965) säädetyt edellytykset.

Kaivoskivennäisten esiintymistä koskeva otaksunta sekä tutkimustoimenpiteiden arviointi on tehtävä jokaisen haetun valtausalueen osalta erikseen. Useita alueita koskeva hakemus voidaan käsitellä yhdellä kertaa.

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaan valtaajalla on oikeus lain 3 luvussa säädettyillä ehdoilla toimittaa valtausalueella tutkimustyötä esiintymän laadun ja laajuuden selvittämiseksi sekä tarpeen mukaan käyttää alueen ulkopuolellakin maata teitä sekä voima-, vesi- ja muita johtoja varten. Tutkimustyö ja alueiden käyttö on rajoitettava niihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen tutkimustyön tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa.

Luonnonsuojelulain määräykset

Kaivoslain (503/1965) 71.2 §:n mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulain (1096/1996) 4, 9, 39, 42, 47-49, 55 ja 56 §:ssä sekä 4, 5 ja 10 luvussa sekä mainittujen säännösten nojalla säädetään.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antamat määräykset ja perustelut

1. Valtausoikeus on voimassa viisi (5) vuotta tämän päätöksen antopäivästä.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan ottaen huomioon tarpeellisten tutkimusten arvioitu määrä ja laatu valtaus on voimassa vähintään vuoden ja enintään viisi vuotta valtauskirjan antopäivästä. Hakija on esittänyt tutkimussuunnitelman, jota on pidettävä kaivoslain (503/1965) 8 §:n mukaisena ja riittävänä.

Hakijalla on määräajan jälkeen mahdollisuus hakea valtausoikeuden voimassaololle jatkoaikaa siten kuin kaivoslaissa (621/2011) malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta säädetään.

2. Valtaaja ei saa ilman maanomistajan lupaa käyttää hyväkseen valtausalueella louhittuja kaivoskivennäisiä muuten kuin on välttämätöntä niiden käyttökelpoisuuden ja markkinomismahdollisuuksien tutkimista varten.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu kaivoslain (503/1965) 12.3 §:n rajoite koskien valtausalueella louhittujen kaivoskivennäisten hyväksi käyttämistä.

3. Valtaajan on suoritettava valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuinen valtauskorvaus, jonka suuruus on 20 euroa hehtaarilta. Valtaajan on vuoden kuluessa valtauskirjan antopäivästä lukien toimitettava kaivosviranomaiselle todistus maanomistajille suoritetusta ensimmäisestä valtauskorvauksesta. Seuraavilta vuosilta valtaajan on suoritettava valtauskorvaus viimeistään kunkin vuoden maaliskuun 15. päivänä. Ellei valtauskorvausta makseta, valtaus voidaan julistaa menetetyksi. Valtausalueilla ei saa suorittaa tutkimustöitä, ennen kuin kyseessä olevan vuoden valtauskorvaus on suoritettu.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu maanomistajien kaivoslain (503/1965) 15 §:ään perustuva oikeus valtauskorvaukseen. Valtauskorvauksen suuruus määräytyy kaivoslain (621/2011) 179.2 §:n mukaisesti.

4. Valtaajan on ilmoitettava kirjallisesti valtausalueeseen kuuluvien ja siihen rajoittuvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Ilmoitus on tehtävä niin hyvissä ajoin, että omistajalla tai haltijalla on mahdollisuus vaatia vakuuden asettamista vahingosta tai haitasta, jonka valtaaja on velvollinen korvaamaan.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 15.3 §:ään perustuva oikeus vaatia vakuuden asettamista ennen tutkimustöiden aloittamista on valtausalueen tai siihen rajoittuvan alueen omistajan tai haltijan oikeussuojan kannalta keskeinen. Jotta tätä oikeutta olisi mahdollista käyttää tehokkaasti, on valtaajan annettava tieto näille tahoille riittävän ajoissa. Korvausvelvollisuus on pysyvästä ja ohimenevästä vahingosta tai haitasta, joka tutkimustöistä tai alueiden käytöstä aiheutuu. Lisäksi on otettu huomioon kaivoslain (621/2011) 12 § koskien ilmoitusta malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista.

5. Valtaajan on toimitettava vuosittain kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimuksista ja niiden tuloksista. Ensimmäinen selvitys on toimitettava viimeistään vuoden kulluttua päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

Perustelut: Selvityksen toimittamisvelvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 14 §:ään lain 179.3 §:ssä tarkoitetun siirtymäsäännöksen myötä.

6. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on välittömästi saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Valtaajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

7. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on kuuden (6) kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoa-aineisto ja edustava osa kairasydämistä.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

8. Valtaaja ei saa päästää maahan polttoainetta tai muita ympäristölle vaarallisia aineita, joista voi aiheutua maaperän pilaantumista. Valtaajan on myös huolehdittava siitä, että toiminnasta syntyneet jätteet toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn ja ettei toiminnasta aiheudu roskaantumista.

Perustelut: Ympäristönsuojelulain (86/2000) 7 §:ssä säädetty maaperän pilaamiskielto koskee myös malminetsintää. Ottaen huomioon päätöksen mukaan sallitut tutkimustoimenpiteet maaperän pilaantumisvaaraa arvioidaan lähinnä voivan aiheutua, jos valtaaja jättäisi tai päästäisi maaperään polttoainetta tai muuta ympäristölle vaarallista ainetta. Jätelain (1072/1993) 12 §:n nojalla valtaajan tulee huolehtia jätteen hyödyntämisestä tai käsittelyn järjestämisestä sekä noudattaa, mitä jätelain (1072/1993) 15 §:ssä säädetään jätteen luovuttamisesta ja vastaanottamisesta. Jätelain (1072/1993) 19 §:n roskaamiskielto koskee myös malminetsintää. Sen nojalla on kielletty jättämisestä ympäristöön roskaa, likaa tai käytöstä poistettua laitetta tai muuta esinettä siten, että voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle, epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä taikka niihin rinnastettavaa muuta vaaraa tai haittaa.

9. Valtausoikeuden nojalla mahdollisesti tehtävien kairauksen osalta valtaajan tulee huolehtia, että putket katkaistaan mahdollisimman läheltä maanpintaa ja putkien päät tulpaan.

Perustelut: Määräyksellä kairausputkien katkaisemisesta mahdollisimman lähellä maanpintaa parannetaan alueen muiden käyttäjien turvallisuutta siten kuin kaivoslain (503/1965) 12.2 § edellyttää. Toimenpide on perusteltu myös

kaivoslain (503/1965) 20 §:n tarkoituksessa, jonka mukaan valtaajan on luovuttuaan valtauksesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon.

10. Jos valtaaja aikoo valtauksen voimassaoloaikana suorittaa koelouhintaa, kuivattamista tai koerikastusta taikka muita ympäristö- tai muilta vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä, on valtaajan ilmoitettava tästä etukäteen kaivosviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteen aloittamista. Kaivosviranomaisen voi valvontaa varten ilmoituksen saatuaan tarvittaessa antaa määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Perustelut: Koska valtaaja ei ole esittänyt kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 4-kohdan mukaista tutkimussuunnitelmaa niin yksityiskohtaisesti, että valtausoikeudesta päätettäessä olisi mahdollista arvioida kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaisen valtausoikeuden nojalla tehtävien tutkimustoimenpiteiden tarpeellisuutta tutkimustyön tavoitteiden kannalta, liitetään päätökseen määräys toimittaa kaivosviranomaiselle ilmoitus ennen ryhtymistä lain 12 §:ssä sallittuihin, mutta vaikutuksiltaan tavanomaisia tutkimustoimenpiteitä merkittävämpiin toimenpiteisiin. Tällä varmistetaan sen selvittäminen, onko hankkeesta tarpeen suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 4 §:n nojalla ympäristövaikutusten arviointimenettely tai edellyttääkö hanke ympäristönsuojelulain (86/2000) 61 §:ssä tarkoitettua koetoimintailmoitusta ympäristönsuojeluviranomaiselle. Samalla kaivosviranomaisen on mahdollista kaivoslain (503/1965 ja 621/2011) valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

11. Valtaajan on ennen tutkimustoimenpiteiden aloittamista laadittava tarkempi tutkimussuunnitelma aiotuista tutkimuksista ja toimitettava se hyvissä ajoin etukäteen ELY-keskukselle sekä tiedoksi kaivosviranomaiselle. Tutkimussuunnitelmassa on kuvattava ne toimenpiteet, joiden avulla valtaaja varmistaa, ettei tutkimuksista aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n nojalla.

Samalla on mahdollista varmistaa tunnettujen uhanalaisten ja rauhoitettujen kasvilajien esiintymät sekä lähteiden sijainti.

Perustelut: ELY-keskuksen lausunnon mukaan alueella on tehty havainto liito-oravasta. Koska lausunnon mukaan ei ole varmuutta, onko valtausalueella luonnonsuojelulain (1096/1996) 49.1 §:n mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikka ja kun otetaan huomioon malminetsintätyön laatu yleisesti, kaivosviranomaisen ei pidä tarpeellisena antaa määräystä tehdä erillinen selvitys liito-oravan mahdollisista lisääntymis- ja levähdyspaikoista. Sen sijaan valtaajalle on tarpeen antaa määräys tutkimussuunnitelman esittämisestä, jotta ELY-keskus voi tarvittaessa puuttua tutkimustoimenpiteiden laatuun luonnonsuojelulain nojalla tai pyytää kaivosviranomaista kiinnittämään huomiota asiaan kaivoslain (503/1965) nojalla. Lupamääräystä annettaessa on otettu huomioon, että luonnonsuojelulain 49 §:n määräykset ovat sellaisenaan kaikkia toimijoita sitovaa lainsäädäntöä.

Tutkimussuunnitelman esittämisen yhteydessä on mahdollista varmistaa tunnettujen uhanalaisten ja rauhoitettujen kasvilajien esiintymispaikkojen sekä lähteiden huomioon ottaminen tutkimustöissä.

12. Valtaajan on ennen tutkimustoimenpiteiden aloittamista tiedotettava suunnitelluista toimenpiteistä Museovirastolle taikka sen osoittamalle viranomaiselle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä muinaismuistolain (295/1963) nojalla.

Perustelut: ELY-keskuksen ja Kainuun Museon lausunnoissa on tuotu esille, että valtausalueella sijaitsee tervahautoja ja vanhoja viljelyraunioita. Tämän vuoksi on lupamääräystä pidettävä tarpeellisena muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettujen kiinteiden muinaisjäännösten asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi. Päätös annetaan tiedoksi Museovirastolle ja Kainuun Museolle.

13. Sen lisäksi, mitä kaivoslaissa (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännöksissä säädetään, valtaajan on noudatettava malminetsinnässä ja alueiden käytössä, mitä muualla laissa säädetään.

Perustelut: Maininnalla muualla laissa olevien velvoitteiden ja määräysten noudattamisvelvollisuudesta kiinnitetään valtaajan huomiota siihen, että kaivoslain (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännösten mukaista etsintätoimintaa harjoitettaessa tulee myös muualla laissa olevat velvoitteet, rajaukset ja määräykset huomioida.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Lausunnoissa ja mielipiteessä esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä. Lisäksi todetaan, että

- valtaaja on veloitettu kiinteiden muinaismuistojen suojeluun tutkimustoimenpiteisensä, kuten lupamääräyksessä 12 on edellytetty. Mahdollisten muinaismuistojen inventointivelvollisuutta ei ole tarpeen asettaa, vaan tunnettujen muinaismuistojen huomioon ottaminen katsotaan riittäväksi. Valtaajan on kuitenkin muinaismuistolain (295/1963) mukaisesti keskeytettävä työt muinaisjäännöksen kohdalta ja viipymättä ilmoitettava asiasta Museovirastolle, jos tutkimustöiden yhteydessä tavataan muinaisjäännös, jota ei ole tunnettu aikaisemmin.
- ottaen huomioon valtaajan tutkimussuunnitelmassaan esittämät tutkimustoimenpiteet, ei tutkimuksista voida katsoa aiheutuvan esim. kylämaisema- tai perinnetalomaisema-alueille sellaista haittaa tai vahinkoa, joka edellyttäisi muita kuin edellä annettuja lupamääräyksiä. Valtaajan on joka tapauksessa noudatettava muuta lainsäädäntöä.
- II-luokan pohjavesialueelle ei ole tarpeen antaa erillistä määräystä, kun otetaan huomioon muun lainsäädännön noudattamisvelvollisuus (lupamääräys 13).
- tutkimustoiminnan ei katsota aiheuttavan sellaisia haittoja alueen lähteille tai lähellä sijaitsevalle lammelle, että niitä varten olisi annettava erillinen määräys. Hakijan vastineessaan esittämät toimenpiteet, lupamääräyksen 8 maaperän pilaamiskielto, lupamääräykseen 11 liitetty lisämaininta ja muun lainsäädännön noudattamisvelvollisuus (lupamääräys 13) katsotaan riittäväksi.
- mielipiteessä mainitun kesämökin rajaus valtausalueesta on riittävä ja tehty kaivoslain (503/1965) mukaisesti.
- lupamääräykset huomioon ottaen tutkimustoiminnalla ei katsota myöskään olevan haitallisia vaikutuksia ympäristölle, luonnolle tai vapaa-ajanasumiselle. Valtaajan on ilmoitettava maanomistajille maastotöistä lupamääräyksen 4 mukaisesti niin hyvissä

ajoin, että maanomistajalla on mahdollisuus vaatia vakuuden asettamista vahingosta tai haitasta, jonka valtaaja on velvollinen korvaamaan.

Koska kyseessä on tutkimusvaihe, ei mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia käsitellä tässä päätöksessä. Valtausalue on rajattu kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 6-kohdan mukaisesti.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (503/1965)

Kaivoslaki (621/2011)

Kaivosasetus (663/1965)

Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Luonnonsuojelulaki (1096/1996)

Hallintolaki (434/2003)

Jätelaki (1072/1993)

Jätelaki (646/2011)

Ympäristönsuojelulaki (86/2000)

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus maksullisista suoritteista (441/2009)

Muinaismuistolaki (295/1963)

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määrään lukematta. Valitusaika päättyy **30.11.2012**.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriin ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräjän viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeus-hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Oulun hallinto-oikeus

käyntiosoite: Isokatu 4, 90100 Oulu

postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

puhelin: 029 56 42800

telekopio: 029 56 42841

sähköposti: oulu.hao@oikeus.fi

Lista asianosaisista

